

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Георги Шопов

член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност "ПРОФЕСОР",
утвърдено с решение на НС прот. № 3 от 20.03.2019 г., и със
заповед на Директора № 80 от 25.03.2019 г.,
обявен от Института за икономически изследвания при БАН
в ДВ, бр. 8 от 25.01.2019 г.

Кандидат: доц. д-р Алла Валентиновна **Кирова**.

I. Обща оценка на кандидатката за нейната научноизследователска дейност.

Доц. д-р Алла Кирова притежава солиден опит в осъществяването на фундаментални, научно-приложни и приложни изследвания в социално-икономическата област. Доказателство за това е участието ѝ в множество проекти от плана за научно-изследователската дейност на ИИИ при БАН, като 7 от тях са след придобиването на научното звание „ст.н.с. II ст.“ през 2000 г., респ. - заемането на академичната длъжност „доцент“ през 2011 г. В допълнение, бих отбелязал участието със самостоятелни задачи в други „външни“ научни и образователни проекти в областта на настоящия конкурс като: „Ключови индикатори за равнопоставеност на жените и мъжете в България в сферите на труда, образованието, здравето и семейството“ с възложител МТСП; „Повишаване чувствителността на българското общество към проблемите на равнопоставеността на половете“ в изпълнение на проект по Рамковата програма за равнопоставеност на мъжете и жените в България на Европейската общност, с възложител МТСП; написване на 9 научни статии по история на икономическите теории по проект на УНСС. Към това следва да се добави експертната дейност на колежката Кирова, свързана с изпълнението на множество конкретни приложни задачи в страната ни и извън нея и участието ѝ в междуведомствени работни групи, чрез които тя свързва резултатите от научната си дейност с практиката. Израз на научно признание са: избирането ѝ за член на International Scientific Committee at the Sixth and the Seventh International Scientific Conference "Employment, Education and Entrepreneurship" (2017 и 2018 г.); издаването на Сертификат за членство в: Editorial Board in "International Journal of Economics, Finance and Management Sciences (IJEFM)" at the Science Publishing Group (2018 г.); двете престижни научни награди - Юбилейна грамота на Конкурса за високи научни постижения в БАН, посветен на 145-годишнината на Академията (2014) и Грамота за научно-приложен принос на Конкурса за високи научни постижения на Съюза на учените в България за 2015 г.

II. Количествена оценка на съответствието с минималните наукометрични национални изисквания и изискванията на Правилника на ИИИ при БАН.

Приемам за оценка всички представени показатели, като изводът ми е, че кандидатката не само изпълнява, но и в групите показатели „В“, „Г“ и „Е“ **значително превишава** минималните наукометрични национални изисквания и изискванията на Правилника на ИИИ при БАН, като в цялост постигнатият от нея **общ брой точки е над 4 пъти повече от минимално изискваните.**

III. Оценка на резултатите и научния принос на кандидатката.

Научните резултати и приноси на доц. Кирова са главно в следните изследователски области: равнопоставеност на половете и икономически теории. Те изцяло съответстват на обявените в конкурса, по който тя кандидатства – „Икономически теории, равнопоставеност на половете“, професионално направление 3.8 „Икономика“. Освен това, част от нейните публикации и резултатите в тях са посветени на използването на експертния потенциал на висшето образование и науката за изграждане на научно-образователното пространство на Югоизточна Европа.

Научните приноси са преобладаващо свързани с *обогаляване на съществуващи знания* – най- вече доказване с нови средства на съществени страни на вече съществуващи научни области, проблеми, теории, получаване и доказване на нови факти, изясняване на понятия и систематизиране на съществуващо знание. По- конкретно бих посочил:

Първо, в област „Равнопоставеност на половете“:

- Извършеният анализ на институционалната рамка в България и ЕС и предложенията за промени в нея, като напр.:
  - оценката на националната законова рамка в защита правата на децата в контекста на Конвенцията на ООН за правата на детето; предложенията за допълване на законодателството и политиките в подкрепа на жената-майка в приоритетни сфери (трудова заетост, услуги за отглеждане и възпитание на децата, партньорство в семейството); оценката на степента на транспониране в българските закони на европейските правни норми за равно третиране на мъжете и жените; предложената система от национални механизми за прилагане на държавни политики и мерки за равнопоставеност и насърчаване на жените; разработените предложения за ограничаване влиянието на факторите, обуславящи ниската способност за заетост на жените и за снижаване на семейните бариери; предложените мерки за ограничаване на женския труд в сенчестата икономика.
- Обогаляване на научния инструментариум – научни понятия и индикатори за изследване, като напр.:
  - прецизираната разлика между понятията „равнопоставеност“ и „равноправие“; разработената структура на системата от социално-икономически индикатори за благосъстоянието на децата и тяхното дефиниране и групиране по равнища - на макроравнище и на ниво домакинства с различен брой деца; предложеният авторов вариант на понятието „джендър“ и йерархизирането на свързаните с него други понятия;
- Обогаляване на научното знание чрез нови факти, получени въз основа на собствени изследвания относно:
  - хоризонталната джендър сегрегация в заетостта (чрез разработване и изчисляване на индекси на отраслова и на професионална сегрегация);
  - вертикалната длъжностна и квалификационна сегрегация (чрез разработване и изчисляване на съответни коефициенти);
  - идентификация на основните сфери и дейности на икономиката в сянка, където преобладава женският труд;
  - различията в сферата на предприемачеството - на мотивацията, трудностите и стимулите за ориентиране на жените към собствен бизнес;
  - сравнителна оценка на тенденциите по отношение на развитието и формирането на съвременното семейство в Европа и България;

- тенденцията към нарастваща трудова натовареност на жените като резултат от вътрешносемейното разпределение на труда;
  - оценката за позиционирането на България на европейската карта за равнопоставеност в сферата на висшето образование и науката,
- и други.

Второ, в област „Икономически теории“:

- извършената оценка на по-важните приноси за развитието на икономическата теория и политическата икономия на редица представители на немската историческа школа;
  - систематизацията на постановките на ученията на немски учени в политикономически аспект, насочени главно към историко-етическата проблематика на генезиса, развитието, съдбата и “духа” на съвременния капитализъм;
  - систематизацията на:
    - категориалния апарат, етапите на създаването и формирането на новокейнсианската теория;
    - новокейнсианските концептуални постановки и модели, свързани с усъвършенстването на микроикономическите основи на макроикономиката, както и техният критичен преглед;
    - отличителните черти и принципите на макроикономическата теория на новото кейнсианство и разработените и използваните в тази доктрина макроикономически модели.
  - извършената оценка на възможностите за използване на идеите и препоръките на новокейнсианската теория при разработване на макроикономическата политика в България,
- и други.

Като *новост за науката* бих открил следните научни резултати и приноси:

Първо, в област „Равнопоставеност на половете“:

- Цялостният фокус върху тази проблематика в редица от представените по конкурса трудове (напр. 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12-14, 35-38), както и комплексният научно- изследователски подход към нея.
- Постигнатите научни резултати (нови научни факти, предложени индикатори за измерване и оценка на изучавания обект), които са плод на оригинални авторови изследвания с академичен и приложен характер.

Второ, в област „Икономически теории“:

- Научните изследвания на кандидатката, обхващащи систематизация и оценка на развитието на немската историческа школа, на некейнсианската доктрина и на икономическата теория изобщо, са едни от малкото в тази област през последните години.
- Характерът на тези изследвания, който има (естествено) преобладаващо теоретичен характер е обогатен и допълнен с изводи и оценки, ориентирани както към разработването на икономическата политика, така и към обогатяване на преподаването по специалността „Политическа икономия” във висшите училища.

Значимостта на научните приноси за науката и практиката свързвам с посочените по-горе научни резултати, насочени към оптимизиране на институционалната рамка (нормативна уредба, институции), призвана да регулира равнопоставеността между половете, както и – с очертаните възможности за използване на научните резултати в областта на икономическите теории при формиране на националната ни макроикономическата политика.

IV. Оценка на оригиналността на представените трудове и на достоверността на представените научни данни.

Представените трудове и научни резултати и постижения на доц. д-р Алла Кирова са **изцяло** плод на нейната дългогодишна добросъвестна изследователска дейност в ИИИ при БАН. Имал съм възможност да участвам в експертни обсъждания на научни проекти и разработки, в които тя е участвала и съм се убедил в нейната висока професионална етика. Предоставените научни данни са достоверни и не предизвикват никакво съмнение за качество, коректност и релевантност на източниците и използваните методи на работа.

V. Критични бележки и препоръки (включително оценка на тяхното влияние върху качеството на представената научна и научно-приложна продукция).

Нямам критични бележки, които да поставят въпросителни пред качеството на продукцията на д-р А.Кирова. Съвместната ми работа с нея в ИИИ на БАН, както и ролята ми на рецензент на нейни публикации и на изследвания с нейно участие, са ме убедили, че тя се отнася отговорно към всички конструктивни коментари и препоръки, целящи повишаване качеството на научните ѝ резултати. Във връзка с това, бих препоръчал в бъдеще да продължи изследванията си в областта на икономическите теории и засили теоретичния аспект в областта на равнопоставеността на половете, като и да търси още по-настойчиво възможности за системни приноси в тази насока.

VI. Заключение.

Въз основа на гореизложеното от мен относно резултатите на кандидатката, на нейните научни резултати и приноси, на оригиналността на представените трудове и достоверността на представените научни данни, **изразявам пълната си убеденост, че доц. д-р Алла Кирова изцяло отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ в Института за икономически изследвания при БАН.**

Дата: 15.05.2019 г.

Член на журито:

проф. д-р Г. Шопов